

„A véletlenszerűen alakuló részletek a kedvenceim.”

Argyelán Zitával Gyurkovics Virág beszélget

Argyelán Zita Újvidéken született, 2018-ban diplomázott az újvidéki Művészeti Akadémia grafikai szakán, Aleksandar Botić osztályában. Az Art Klinika és a Híd Kör Art művészcsoporthoz tartozik. Munkáinak legfőbb ihletője a természet, mely a motívum- és színválasztás mellett a véletlenszerűség szabad kibontakozásában is megjelenik. Technikáit tudatosan választja meg, melyek minden esetben autentikusan illeszkednek a témáihoz. Ezt a tudatosságot, következetességet különösen érdemes megfigyelni most, hogy érdeklődésének körébe új művészeti eljárás került.

– *Természeti ihletésű herbáriumsorozatodon az emberi kéz jelei, az emberi megismerés vágya érhető tetten. Számodra mi a megismerés lényege? Gondolok itt elsősorban a művészi megismerésre. Mit foglal magában a folyamat, és mikor érzel teljesnek, lezárhatónak egy szakaszt?*

– Számomra a környezetem, illetve a természet nyújtja a legnagyobb ihletet. Az, ami közvetlenül körülvesz, a helyek, amelyeket bejártam, emlékek. A herbárium-sorozat munkái személyesek, számomra naplószerűek. Kidolgozásuk egy eléggé hosszú folyamat, ami magával ragad. Utazásaimon inspirálok, ha pedig nem utazom, a közvetlen környezetemben keresem az ihletet. Szülővárosomban, Újvidéken, úgy érzem, mind kevesebb a zöld, a parkjaiban ritkábbak a faszorok, hiányolom a természetet és a spontánul kinőtt növényeket. Próbálok olyan helyeket bejárni, ahol mégis fel tudok tölteni az érintetlen természet láttán. Sokat sétálok, és olyankor klasszikus módon gyűjteményre való növényeket gyűjtök, amelyeket otthon szárítok, nagy, vastag könyvekkel lenyomtatok, vagy a kis herbáriumprésemmel préselek. Szárítás után saját készítésű füzetekbe vagy

összekötött herbáriumba helyezem őket, majd rajzokat és fotókat készítek róluk. A rajzok egy részét grafikai technikába viszem át. Ehhez újra hosszabb idő szükséges, ami magába foglalja a megfelelő technikának a lemezkidolgozását és nyomtatását. Ha valami megihlet, az minden formában megjelenik, így a motívum mellett a színpalettám is természetes színekből áll össze. A herbárium-sorozatnak az alkotási folyamata hosszú, és pontosan nem lehet megmondani, mikor kezdődött és meddig fog tartani, mert menet közben bővítem újabb és újabb kísérletekkel.

– *Mit gondolsz, a valóságunk leképezése az, amit csinálsz, vagy éppen egy másik, alternatív világ megteremtése?*

– Attól függ, hogy éppen mit csinálok, milyen munkán dolgozom, de akár mindkét kategóriába is sorolhatnám a műveimet. Konkrétan a végső hatást nem tartom szem előtt, míg alkotok, utólag gondolkodom arra, hogy munkáimmal közelíteni akarom az embereket a természethez. Megihletni őket a természet megfigyelésére és megbecsülésére. Könnyen elfelejtünk körülnézni magunk körül, a mai világ gyors tempója magával ragadja az embert.

– *Szerinted mi a kézjegyed?*

– A kézjegyem expresszív és a karakterem is az. Ha ötletem támad, rögtön reagálnom kell rá, gyorsan bele akarok kezdeni a megvalósításába, ha nincs más lehetőség, legalább lejegyzetelni. Rajzaim is hasonló módon, gyorsan készülnek, gesztusos kézmozdulatokkal, és több rajzon dolgozok egy időben. Szeretek új dolgokat kipróbálni, új technikákkal vagy más művészeti kifejezésmóddal kísérletezni, több dologgal foglalkozni, viszont úgy gondolom, még ha azok teljesen eltérnek is egymástól, mégis felismerhetőek vagy hozzám köthetőek. Mintha egy folyamatosan változó, és persze fejlődő ciklushoz tartozna minden, amit csinálok.

– *A művészetben a spontaneitás új dimenziót adhat a műveknek. Az általad képviselt műfaj, a grafika viszont egészen más hozzáállást igényel: előre megtervezett koncepciót és kidolgozást, ami bizonyos szinten alárendeli a művészt a készülő műnek. Hogyan éled meg a grafikát mint az alkotásod leképezésének módját? Miben látod az erősségeit? Vannak-e esetleg olyan aspektusai, amelyek miatt szükséges tartod az általa biztosított mozgásteret?*

– Számomra a spontaneitás alapvető dolog az alkotási folyamatban. Fontosnak tartom a rajzaimon, hiszen azon alapszik a végső pro-

duktum. Mivel a folyamat abból áll, hogy a lerajzolt formát megfelelő időn belül egy nagy ecsettel szétmajzolom, majd ronggyal és szivacs-
csal letörlöm, „lemosom”, emiatt gyakran meglepnek a végső eredmé-
nyek, melyeket a papíron kapok. Szeretem a meglepetés-pillanatokat,
amíg dolgozok valamin. A nem tervezett, vagy véletlenszerűen ala-
kuló részletek a kedvenceim. És így igaz, a grafika teljesen más hoz-
záállást igényel. Ahhoz, hogy a rajzom vagy a vázlatom átrajzoljam a
lemezre, és kidolgozzam a lemezt, nagyon precíznek és koncentrált-
nak kell lennem, hiszen arra is gondolnom kell, hogy a lemezen lévő
kép tükörképe legyen az eredeti rajznak. Mostanában lazábban csi-
nálom ezt a lépést. Mivel a munkáim és a rajzon lévő expresszív kéz-
írás megengedi, ezért a grafikai nyomatom különbözik a rajztól, nem
tükrözi szigorúan ugyanazt. Viszont régen nagyon komolyan fogtam
fel ezt a feladatot, és precízen vittem át a rajzot, akkor olyanok is volt-
tak a munkáim, a rajzaimon lévő spontaneitást pontosan vittem át, és
nagyon figyeltem arra, hogy ez a grafikáimon is érezhető legyen. A
grafika időt és türelmet igényel. Az utóbbi időben linogravúra tech-
nikával dolgozom. Azért választottam ezt a technikát, mert több kü-
lönböző kidolgozási lehetőséget nyújt. Érdekessége, hogy magas- és
mélynyomást is lehetővé tesz egyben. A linóleum könnyen véshető,
ugyanakkor a felszíne tűri a különböző beavatkozásokat, mindenféle
ráragasztott dolgokat. Érdekes textúrákat és domborműhatást kapok
a lenyomatott grafikán. Az egész folyamat olyan, mint egy rituálé,
máshogy élem meg a rajzaimat, és egészen más módon dolgozom
a grafikákon. Ezek a hosszú folyamatok, amikben alkotok, lehető-
séget nyújtanak expresszív spontaneitásra és kísérletezésre, valamint
átgondolt, sok lépésből álló kidolgozásra is.

*– Az idei bácskossuthfalvi 9+1 Nemzetközi Művésztelepen új műfa-
jokkal kísérleteztél, illetve az alkotások témájának eddig – legalábbis a
közönség előtt – ismeretlen motívumot választottál. Mesélnél erről a
váltásról? Mi inspirálta az új műveket? Nyári kalandozás volt csak, vagy
esetleg egy új művészeti ciklus van nálad kibontakozóban?*

– Igen, nevezhetjük új művészeti ciklusnak is. Még a mesteri ta-
nulmányokra való jelentkezés előtt kezdtem érdeklődni a faliszőnye-
gek és szövetek szövése iránt. Anni Albers textilművész és grafikus,
a Bauhaus iskolában a szövóműhely vezetője volt az, akinek mun-
kái leginkább inspiráltak erre. Tavaly egy utazásom során vettem is
egy kisebb méretű, egyszerű szövőkeretet, és elkezdtem szőni, kí-
sérletezni az új technika adta lehetőségekkel. Azóta már több ke-

retet, valamint fából készült, szövésre használatos szerszámokat is begyűjtöttem, amelyek engem már önmagukban is kis szobrocskákra emlékeztetnek. Örültem, hogy a bácskossuthfalvi 9+1 Nemzetközi Művésztelepen ezzel az új technikával mutatkozhattam be. A művésztelepen új ötletem támadt, és kétoldalú, lazán szövött szövetet csináltam, amely a falon és a térben is állhat, így a fény játéka és az árnyék is része a munkának. A rajzolás és grafika mellett a szövés türelmet igénylő, meditatív kikapcsolódás számomra.

Modernizációs minták és kísérletek a magyar irodalomban I.

A Magyar Tudományos Akadémia és a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia közös programjaként 2018. december 13–14-én a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia Újvidéki Tagozata, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet Modern Magyar Irodalmi Osztály és a Híd folyóirat konferenciájának előadásai.

